

Bruxelles, 1 octombrie 2025
(OR. en)

13342/25

**Dosar interinstituțional:
2025/0241 (COD)**

**AGRI 452
AGRIFIN 105
FIN 1124
CADREFIN 234
CODEC 1378
ENV 905
FORETS 78**

NOTĂ

Sursă: Secretariatul General al Consiliului
Destinatar: Delegațiile
Subiect: Propuneri pentru politica agricolă comună de după 2027: arhitectura verde

Anexa la prezenta notă conține nota de informare și întrebările de orientare elaborate de președinție pentru reuniunea Consiliului din 27-28 octombrie.

Politica agricolă comună de după 2027 – Arhitectura verde

La 16 iulie 2025, Comisia și-a prezentat propunerea privind politica agricolă comună de după 2027. La reuniunea Consiliului Agricultură și Pescuit din 22-23 septembrie 2025, președinția a informat delegațiile că va organiza dezbateri tematice referitoare la diferite aspecte ale propunerii, cu ocazia viitoarelor reuniuni ale Consiliului. Prima dezbatere se va desfășura la reuniunea Consiliului Agricultură și Pescuit din 27-28 octombrie 2025 și va avea drept subiect arhitectura verde.

Subiectul a fost deja dezbătut la nivel de experți și în cadrul Comitetului special pentru agricultură.

Propunerea Comisiei introduce mai multe modificări structurale ale arhitecturii verzi. În primul rând, eliminarea structurii cu doi piloni ar însemna că s-ar aplica un singur set de norme în cazul măsurilor verzi din toată politica agricolă comună. În al doilea rând, Comisia introduce un sistem de gospodărire responsabilă a fermelor agricole pentru a înlocui sistemul de condiționalitate. În al treilea rând, se introduce un nou instrument de sprijin pentru a face tranziția către sisteme de producție mai reziliente. În al patrulea rând, chiar dacă un quantum minim este rezervat pentru punerea în aplicare a politicii agricole comune în fiecare stat membru, statele membre ar putea alege să consacre agriculturii părți din fondurile nealocate în planurile lor de parteneriat naționale și regionale (PNR), inclusiv fonduri destinate măsurilor verzi. În cele din urmă, se renunță la rezervarea alocărilor pentru măsuri verzi din cadrul actualei politici agricole comune. Cu toate acestea, Comisia propune să se introducă un mecanism de monitorizare a bugetului în ceea ce privește contribuția planurilor PNR la obiectivele UE în materie de climă și de mediu, cu un obiectiv de 43 %, precum și posibilitatea de a solicita o alocare minimă în planul PNR al unui stat membru, pe baza evaluării de către Comisie a progreselor înregistrate de statul membru în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor UE în materie de climă și natură.

Tranziția verde a agriculturii rămâne esențială pentru îndeplinirea obiectivelor UE în materie de climă și de mediu. În același timp, schimbările climatice afectează tot mai mult fermierii și securitatea alimentară, evidențiind nevoia de adaptare. Președinția propune ca evaluarea de către Consiliu a arhitecturii verzi să ia în considerare măsura în care propunerea: 1) simplifică normele verzi pentru fermieri și administrații; 2) face ca realizarea tranziției verzi să fie mai atractivă pentru fermieri; 3) asigure condiții echitabile atât între fermieri, cât și între statele membre. În acest scop, nota de față conține o descriere a principalelor elemente ale arhitecturii verzi și două întrebări care să orienteze intervențiile miniștrilor în cadrul reuniunii Consiliului.

Guvernanță

Comisia propune să adopte recomandări naționale pentru a oferi îndrumări fiecărui stat membru cu privire la capitolul referitor la agricultură din planul acestuia PNR. Obiectivele recomandărilor ar include consolidarea acțiunilor climatice, a furnizării de servicii ecosistemice, a soluțiilor circulare și a conservării biodiversității și a resurselor naturale, promovarea agriculturii durabile și îmbunătățirea bunăstării animalelor. Atunci când își elaborează planurile PNR, statele membre ar fi obligate să explice, să justifice și să stabilească în mod corespunzător elemente care abordează în mod eficace toate provocările identificate de Comisie în recomandările sale sau o parte semnificativă a acestora. În cazul în care Comisia constată că planul respectă criteriile stabilite, ea ar urma să propună o decizie de punere în aplicare a Consiliului. Rambursarea cheltuielilor statelor membre s-ar baza pe îndeplinirea unor obiective de etapă și ținte predefinite pentru investiții, iar pentru intervențiile bazate pe suprafață și pe animale, rambursarea ar depinde de rezultatele obținute.

Gospodărirea responsabilă a fermelor agricole

Comisia propune un nou concept de gospodărire responsabilă a fermelor pentru a înlocui sistemul de condiționalitate. Ar fi menținute condiționalitatea socială și cerința ca fermierii să respecte legislația existentă a UE (cerințele legale în materie de gestionare), dar statele membre ar trebui să includă în planurile lor PNR o descriere a mai multor practici de protejare care trebuie puse în aplicare de fermieri pentru ca aceștia să primească întregul cuantum al sprijinului în cadrul unei serii de intervenții. Acest lucru înlocuiește conceptul bunelor condiții agricole și de mediu (GAEC). S-ar considera că sprijinul oferit în cadrul sistemului de gospodărire a fermelor respectă principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ”.

Statele membre trebuie să definească practici de protejare care să îndeplinească următoarele obiective: a) protejarea solurilor bogate în carbon, a elementelor de peisaj și a pajiștilor permanente de pe suprafața agricolă; b) protejarea solului împotriva eroziunii, conservarea potențialului solului, menținerea materiei organice din sol, inclusiv prin rotația sau diversificarea culturilor, precum și protejarea împotriva arderii miriștilor pe terenurile arabile; c) protejarea cursurilor de apă și a apelor subterane împotriva poluării și a scurgerilor.

În prezent, GAEC sunt definite în principal la nivelul UE. Prin urmare, propunerea ar introduce o flexibilitate mai mare pentru ca statele membre să elaboreze practici de protejare adaptate la condițiile naționale, sub rezerva aprobării de către Comisia a planurilor PNR. În anumite condiții, statele membre pot stabili scutiri și derogări specifice de la practicile de protejare. S-ar considera că fermele certificate drept ecologice respectă mai multe obiective ale practicilor de protejare. De asemenea, micile exploatații ar fi scutite de obligația de gospodărire responsabilă.

În același timp, se introduce o nouă posibilitate de echivalare, care ar permite să se considere că fermierii care subscriu la o schemă de sprijin mai exigentă decât o anumită practică de protejare respectă acea practică. În cele din urmă, fermierii ar putea primi sprijin pentru a pune în aplicare și a susține practicile de protejare dacă statele membre ar oferi scheme voluntare de sprijin ecologic care să includă aceste practici. Această schimbare ar fi parte integrantă din trecerea de la cerințe la stimulente, potrivit justificării prezentate de Comisie.

Domenii prioritare în materie de mediu și climă

Statele membre ar trebui să acorde sprijin fermierilor și altor beneficiari cel puțin în fiecare dintre următoarele domenii prioritare în materie de mediu și climă: (a) adaptarea la schimbările climatice și reziliența hidrică; (b) atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv eliminările de dioxid de carbon, și producția de energie din surse regenerabile în cadrul fermei, inclusiv producția de biogaz; (c) sănătatea solului; (d) conservarea biodiversității, de exemplu conservarea habitatelor sau a speciilor, a elementelor de peisaj, reducerea utilizării pesticidelor; (e) dezvoltarea agriculturii ecologice; (f) sănătatea și bunăstarea animalelor.

Sprijinul pentru aceste domenii prioritare poate lua forma unor plăți pentru dezavantajele generate de anumite cerințe obligatorii, a unor acțiuni de agromediu și climatice sau a unui sprijin pentru investiții destinat fermierilor și deținătorilor de păduri. Statele membre care au zone afectate de poluarea apei cauzată de surplusul de nitrați ar trebui, de asemenea, să ofere sprijin fermierilor pentru extensificarea sistemelor de creștere a animalelor sau pentru diversificarea spre alte activități agricole.

Plăți pentru dezavantajele generate de anumite cerințe obligatorii

Comisia propune să se mențină posibilitatea de a acorda sprijin pentru producția agricolă în zonele afectate de punerea în aplicare a Directivei privind habitatele, a Directivei privind păsările și a Directivei-cadru privind apa. O modificare a normelor actuale constă în faptul că numai fermierii, deținătorii de păduri și asociațiile acestora ar fi eligibili pentru un astfel de sprijin.

Acțiuni de agromediu și climatice

Statele membre ar trebui să ofere stimulente pentru acțiunile benefice pentru climă, mediu, sănătatea și bunăstarea animalelor și silvicultura sustenabilă. Aceste acțiuni ar fi opționale pentru fermieri, putând fi anuale sau multianuale.

În plus, Comisia propune să se introducă un nou tip de sprijin sub formă de sume forfetare pentru tranziția către o agricultură mai rezilientă. Fermierii ar urma să întocmească un plan de acțiune pentru tranziție care să fie aprobat de autoritatea de management pentru a primi finanțare (până la 200 000 EUR) în scopul punerii în aplicare a tranziției către sisteme de producție mai reziliente, fapt ce include conversia la agricultura ecologică și extensificarea sistemelor de producție animalieră. Statele membre ar urma să plătească sprijinul în tranșe pe parcursul perioadei de punere în aplicare a planului de acțiune pentru tranziție, ultima tranșă fiind condiționată de finalizarea planului.

În cazul în care dreptul național impune cerințe care depășesc cerințele minime obligatorii corespunzătoare prevăzute în dreptul Uniunii, statele membre pot acorda sprijin și pentru angajamentele voluntare în materie de gestionare asumate de fermieri și de alți beneficiari, care contribuie la respectarea cerințelor respective. Această opțiune ar putea încuraja statele membre să-și urmeze inițiativele naționale ambițioase având garanția că fermierii lor nu vor fi afectați negativ în ceea ce privește sprijinul pe care l-ar putea primi din partea UE. Acest nou element este inclus și în propunerea „omnibus” a Comisiei de simplificare a politicii agricole comune, prezentată în mai 2025.

Sprijin pentru investiții

Statele membre ar urma să fie obligate să acorde fermierilor și deținătorilor de păduri sprijin pentru investiții, contribuind, per ansamblu, în mod corespunzător la reziliența agriculturii, a sistemelor alimentare, a silviculturii și a zonelor rurale, și în special la reziliența climatică și la cea hidrică. Investițiile care contribuie la tranziția verde ar putea fi atât productive, cât și neproductive, rata sprijinului acordat fermierilor și deținătorilor de păduri fiind limitată la 75 % pentru ambele tipuri de investiții, cu excepția tinerilor fermieri. Acolo unde legislația UE impune noi cerințe fermierilor, statele membre pot acorda sprijin pentru investiții care să îi ajute pe fermieri să respecte cerințele respective. Acest lucru se poate realiza pe o durată de până la trei ani de la data la care cerința devine obligatorie pentru fermă sau, în cazul tinerilor fermieri, din momentul instalării sau până la finalizarea acțiunilor conexe definite în planul de afaceri.

Aspecte financiare și alocări rezervate pentru măsurile verzi

Din cuantumul rezervat în planurile PNR, Comisia propune ca o proporție de minimum 30 % să constituie rata națională de cofinanțare pentru plățile efectuate către fermieri sau deținătorii de păduri pentru dezavantajele generate de anumite cerințe obligatorii, pentru acțiuni de agromediu și climatice și pentru a sprijini investițiile fermierilor și deținătorilor de păduri. Din cuantumul nerezervat, rata minimă a contribuției naționale este de cel puțin 15 % pentru regiunile mai puțin dezvoltate, 40 % pentru regiunile de tranziție și 60 % pentru regiunile dezvoltate. În cadrul sistemului actual bazat pe doi piloni, nu există o rată națională de cofinanțare pentru programele ecologice din cadrul pilonului I, iar pentru măsurile verzi din cadrul pilonului II există o rată de cofinanțare națională de minimum 20 %.

În perioada actuală, fiecare stat membru trebuie să rezerve alocări pentru măsuri verzi de 25 % în pilonul I și de 35 % în pilonul II. În propunere nu există alocări rezervate distincte pentru măsuri verzi în cadrul politicii agricole comune. Se preconizează ca 43 % din bugetul planului PNR să fie alocat pentru obiective climatice și de mediu. Cu toate acestea, Comisia poate solicita statelor membre să contribuie cu o alocare minimă mai mică sau mai mare pentru măsurile verzi, ținând seama de evaluarea de către Comisie a progreselor înregistrate de statele membre în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor lor climatice pentru 2030 în materie de agricultură, transport și clădiri (Regulamentul privind partajarea eforturilor) și în ceea ce privește punerea în aplicare a Regulamentului privind restaurarea naturii.

Având în vedere cele de mai sus, președinția propune următoarele întrebări:

- 1. În ce măsură îndeplinește propunerea obiectivul ca realizarea tranziției verzi să devină mai simplă și mai atrăgătoare pentru fermieri?*
- 2. Având în vedere lipsa, în propunerea Comisiei, a unei obligații de a rezerva alocări pentru măsuri verzi în cadrul politicii agricole comune, cum pot fi asigurate condiții de concurență echitabile pentru fermieri în ceea ce privește tranziția verde?*